

Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία το 2024

1η εκτίμηση (προσωρινά στοιχεία) - Μάιος 2025

Δρ. Άρης Ίκκος, ISHC
Επιστημονικός Διευθυντής

Σεραφείμ Κουτσός
Αναλυτής

Διευκρινίσεις και ειδικοί όροι:

- Η παρούσα μελέτη αποτελεί αποκλειστική πνευματική ιδιοκτησία του INSETE
- Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, υπό τον όρο της ρητής αναφοράς της πηγής προέλευσης.
- Αν και έχει επιδειχθεί η δέουσα επιμέλεια ως προς τον έλεγχο των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν και των εκτιμήσεων που παρουσιάζονται στην παρούσα μελέτη, το Ινστιτούτο ΣΕΤΕ (INSETE) και οι συγγραφείς της μελέτης δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τυχόν αποκλίσεις των πληροφοριών που αναφέρονται στην μελέτη ή για τυχόν παραλείψεις. Οι εκτιμήσεις και πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα μελέτη δίδονται για ενημερωτικούς και μόνο σκοπούς και όχι για εμπορικούς, επενδυτικούς, νομικούς ή άλλους σκοπούς. Η χρήση ή στήριξη στην μελέτη από οποιοδήποτε μέρος και τυχόν αποφάσεις που βασίζονται σε αυτήν αποτελούν αποκλειστική υπευθυνότητα αυτών που χρησιμοποιούν την μελέτη. Το INSETE και οι συγγραφείς της μελέτης δε φέρουν καμιά ευθύνη ή υποχρέωση για ζημίες που μπορεί να προκύψουν σε οποιοδήποτε, ως αποτέλεσμα αποφάσεων που τυχόν ληφθούν βασισμένες στην παρούσα μελέτη».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	4
Σύνοψη	6
1. Εισερχόμενος τουρισμός (χωρίς κρουαζιέρα)	9
2. Βασικά μεγέθη εισερχόμενου τουρισμού (χωρίς κρουαζιέρα)	11
3. Αφίξεις και Εισπράξεις από Κρουαζιέρα	13
4. Έσοδα Αερομεταφορών και Θαλάσσιων μεταφορών	15
5. Έσοδα Οδικών και Σιδηροδρομικών μεταφορών	15
6. Εγχώριος τουρισμός	16
7. Τουρισμός και έμμεσα οφέλη	18
8. Επενδύσεις	19
8.1 Επενδύσεις στον ξενοδοχειακό κλάδο	19
8.2 Επενδύσεις στους άλλους κλάδους του τουρισμού, πλην ξενοδοχείων και συνολικές επενδύσεις	20
9. Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία	21
10. Περιφερειακή κατανομή και συμβολή ανά Περιφέρεια	22
11. Συμβολή του τουρισμού στο ισοζύγιο πληρωμών	23
12. Τουρισμός και Απασχόληση	25
13. Πηγές	27

1. Εισαγωγή

Ο τουρισμός ως «οριζόντια» οικονομική δραστηριότητα

Ο τουρισμός, σε αντίθεση με τις περισσότερες δραστηριότητες του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα, αποτελεί οριζόντια δραστηριότητα και όχι κάθετη. Δηλαδή, ο τουρισμός αποτελεί μια δραστηριότητα που οριοθετείται από την πλευρά της ζήτησης προϊόντων και υπηρεσιών, ενώ οι δραστηριότητες του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα αποτελούν δραστηριότητες παραγωγής και προσφοράς προϊόντων. Για παράδειγμα, ο μεταλλουργικός κλάδος συγκροτείται από τις εταιρείες παραγωγής προϊόντων μετάλλου και ο κλάδος των σιτηρών από τις αγροτικές επιχειρήσεις που παράγουν σιτηρά. Αντίθετα, η δραστηριότητα του τουρισμού εξαρτάται από και επιδρά σε πολλούς κλάδους της οικονομίας, όπως μεταφορές (π.χ. ταξίδι με αεροπλάνο και transfer με λεωφορείο), διαμονής (σε ξενοδοχείο ή αλλού), εστίασης (σε εστιατόρια ή bar εντός ή εκτός του χώρου διαμονής), διασκέδασης (περιλαμβανομένων των επισκέψεων σε αξιοθέατα) και κατανάλωσης σε καταστήματα. Έτσι ο τουρισμός αποτελεί μια δραστηριότητα που αφορά πολλά και διάφορα μέρη του κοινωνικού και παραγωγικού ιστού μιας χώρας.

Ο Τουρισμός ως δραστηριότητα στην Ελλάδα

Η σπουδαιότητα του τουρισμού στην διαμόρφωση του ΑΕΠ της χώρας και της απασχόλησης θα αναλυθεί κατωτέρω διεξοδικά. Επιγραμματικά αναφέρουμε ότι ο τουρισμός αποτέλεσε τα χρόνια της κρίσης το ανάχωμα στην ύφεση και την ανεργία και στη συνέχεια οδήγησε την χώρα σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η πανδημία COVID και τα μέτρα ανάσχεσης της εξάπλωσής της οδήγησαν σε πολύ μεγάλη μείωση του τουρισμού παγκοσμίως και στην Ελλάδα πλήττοντας καίρια την οικονομική ζωή των τουριστικών περιοχών αλλά και την οικονομία ευρύτερα. Η ταχύτατη ανάκαμψη του τουρισμού το 2021 και το 2022 στην Ελλάδα αφενός οδήγησε σε ταχύτατη ανάκαμψη του ΑΕΠ και της οικονομικής δραστηριότητας στις τουριστικές περιοχές αλλά και ανέδειξαν την χώρα ως τουριστικό προορισμό παγκόσμιας εμβέλειας. Η πορεία αυτή συνεχίστηκε το 2023 και το 2024 με τον τουρισμό να παρουσιάζει περαιτέρω σημαντική ανάπτυξη. Λόγω δε της μεγάλης διασποράς των τουριστικών προορισμών ανά την χώρα, ο τουρισμός παίζει καταλυτικό ρόλο στην διαμόρφωση του εισοδήματος σε πολλές Περιφέρειες της χώρας. Στον αντίποδα, ο τουρισμός έχει έντονη εποχικότητα λόγω του ότι οι διακοπές για Ήλιο & Θάλασσα -που αποτελούν την μεγαλύτερη ευρωπαϊκή προϊόντική αγορά- αποτελούν το βασικό τουριστικό προϊόν της χώρας.

Στόχος της παρούσας μελέτης

Δεδομένης της σημασίας του τουρισμού για την ελληνική οικονομία, η αποτύπωση των οικονομικών μεγεθών του αποτελεί προϋπόθεση για την διαμόρφωση και διατύπωση απόψεων και επιλογών ως προς την στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί στον ελληνικό τουρισμό για την ανάπτυξή του και την επίλυση των προβλημάτων του. Η παρούσα μελέτη αποσκοπεί στο να συμβάλλει στην κατεύθυνση αυτή προσφέροντας μια βάση συζήτησης αποτυπώνοντας τα ακόλουθα μεγέθη του ελληνικού τουρισμού:

- την συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία μέσω αναλυτικής καταγραφής και αποτύπωσης των μεγεθών για τον Εισερχόμενο Τουρισμό, τον Εγχώριο Τουρισμό, τις επενδύσεις στον τουρισμό και τις Έμμεσες και Προκαλούμενες Επιδράσεις του στην οικονομία,
- την περιφερειακή διάσταση του τουρισμού, δηλαδή την συμβολή του στις οικονομίες των Περιφερειών της χώρας,
- την συμβολή του τουρισμού στη διατήρηση ισορροπίας στο Εξωτερικό Ισοζύγιο Πληρωμών της χώρας,
- την συμβολή του τουρισμού στην απασχόληση.

Σύνοψη

Η θετική πορεία του 2023 συνεχίστηκε και το 2024, με τον εισερχόμενο τουρισμό να καταγράφει νέες μέγιστες τιμές τόσο στις αφίξεις όσο και στα έσοδα, ξεπερνώντας τα επίπεδα του 2023 που μέχρι πρότινος αποτελούσε την χρονιά με την καλύτερη τουριστική επίδοση της χώρας. Συγκεκριμένα, το 2024:

- οι εισπράξεις από τον εισερχόμενο τουρισμό (χωρίς κρουαζιέρα) ανήλθαν σε € 20,6 δισ., αυξημένες κατά +4,3% έναντι του 2023 (€ 19,7 δισ.). Περιλαμβανομένων των εσόδων από την κρουαζιέρα οι εισπράξεις ανήλθαν σε € 21,6 δισ., αυξημένες κατά +4,8% έναντι του 2023 (€ 20,6 δισ.).
- οι αφίξεις από τον εισερχόμενο τουρισμό (χωρίς κρουαζιέρα) ανήλθαν σε 36,0 εκατ. το 2024, αυξημένες κατά +9,8% έναντι του 2023 (32,7 εκατ.). Λαμβάνοντας υπόψη και την κρουαζιέρα, οι αφίξεις ανήλθαν σε 40,7 εκατ. το 2024, αυξημένες κατά +12,8% έναντι του 2023 (36,1 εκατ.).
- η άμεση επίπτωση του τουρισμού (περιλαμβανομένου του εισερχόμενου τουρισμού, της κρουαζιέρας, των εσόδων των αεροπορικών και ακτοπλοϊκών εταιρειών, του εγχώριου τουρισμού και των επενδύσεων στον τουρισμό) στην ελληνική οικονομία το 2024 -σε τρέχουσες τιμές- ήταν € 30,2 δισ., ποσό που αντιστοιχεί στο 12,7% του ΑΕΠ της χώρας, ενώ αν συνυπολογιστεί και η έμμεση συνεισφορά του μέσω πολλαπλασιαστών, αντιστοιχεί σε περίπου 31% (μεταξύ 28,0% έως 33,7%).
- Σε σύγκριση με το 2023, η άμεση επίπτωση του τουρισμού σημείωσε αύξηση κατά +5,0% (€ 28,8 δισ.) με αυξήσεις σε όλες τις επιμέρους δαπάνες (εισερχόμενος, κρουαζιέρα, μεταφορές, εγχώριος τουρισμός, επενδύσεις).
- Οι επενδύσεις ανήλθαν σε € 5,1 δισ., εκ των οποίων € 2,4 δισ. σε εγχώρια προστιθέμενη αξία έναντι € 5,0 δισ./ € 2,4 δισ. αντίστοιχα το 2023.
- Επίσης αξιοσημείωτες είναι οι επιδόσεις της κρουαζιέρας (4,7 εκατ. αφίξεις, 9,8 εκατ. διανυκτερεύσεις και € 1,0 δισ. εισπράξεις), παρουσιάζοντας αύξηση +42%, +17% και +18% αντίστοιχα έναντι του 2023 (3,3 εκατ. αφίξεις, 8,3 εκατ. διανυκτερεύσεις και € 847 εκατ.).

Περαιτέρω:

- Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη (ΜΚΔ) ανήλθε στα € 572,8 το 2024, εμφανίζοντας μείωση κατά -5,0% σε σύγκριση με το 2023. Αντίθετα, η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση (ΜΔΔ) το 2024 ανήλθε στα € 89,1 αυξημένη κατά +2,9% σε σχέση με το 2023 (€ 86,6). Δηλαδή, ενώ η ΜΔΔ αυξήθηκε, η ΜΚΔ μειώθηκε λόγω μείωσης της Μέσης Διάρκειας Παραμονής (ΜΔΠ) κατά -7,7% (από 7,0 σε 6,4 διανυκτερεύσεις). Παρατηρούμε δηλαδή ότι η αύξηση της ημερήσιας δαπάνης των τουριστών συνοδεύεται από αναλογικά μεγαλύτερη μείωση της διάρκειας των ταξιδιών τους, κάτι που αποτελεί ένδειξη είτε ότι η αύξηση του κόστους των διακοπών ανά ημέρα οδηγεί σε περιορισμό της διάρκειας των διακοπών με αποτέλεσμα να περιοριστεί αντίστοιχα και το συνολικό κόστος, είτε ότι οι διακοπές σύντομης διάρκειας (city break) κερδίζουν μερίδιο αγοράς έναντι των διακοπών παραθερισμού που έχουν μεγαλύτερη δαπάνη λόγω μεγαλύτερης διάρκειας.
- Σε ότι αφορά την κρουαζιέρα, η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη (ΜΚΔ) ανήλθε σε € 211,0 το 2024, εμφανίζοντας μείωση κατά -16,6% σε σύγκριση με το 2023 (€ 253,1). Η μείωση αυτή οφείλεται στην μείωση της Μέσης Διάρκειας Παραμονής (-17,2%, από 2,5 διανυκτερεύσεις το 2023 σε 2,1 διανυκτερεύσεις το 2024) αφού η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση κατέγραψε οριακή αύξηση (+0,6%, από € 101,7 το 2023 σε € 102,3 το 2024).
- η τουριστική δραστηριότητα παρέμεινε κατά κύριο λόγο εξαγωγική με το 84,4% των εισπράξεων του τουρισμού να προέρχονται από τον εισερχόμενο τουρισμό.
- οι ταξιδιωτικές εισπράξεις κάλυψαν το 60,5% του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών. Οι εισπράξεις αυτές ισούνται με το 60,6% των εισπράξεων από τις εξαγωγές όλων των άλλων προϊόντων που εξάγει η χώρα, εξαιρουμένων των εισπράξεων από εξαγωγή πλοίων και καυσίμων.
- αν στις ταξιδιωτικές εισπράξεις συνυπολογισθούν και οι εισπράξεις από αερομεταφορές και θαλάσσιες μεταφορές από τον εισερχόμενο τουρισμό, τότε το σύνολο των ταξιδιωτικών εισπράξεων κάλυψαν το 71,5% του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών, ενώ οι ταξιδιωτικές εισπράξεις ισούνται με το 71,6% των εισπράξεων από τις εξαγωγές όλων των άλλων προϊόντων πλην πλοίων και καυσίμων.
- ο τουρισμός συνέβαλε άμεσα στην αιχμή (Q3) στο 16,5% της απασχόλησης και συνολικά (άμεσα και έμμεσα) μεταξύ 36,3% και 43,7% συμβάλλοντας στην μείωση της ανεργίας,

- η οικονομία τριών νησιωτικών Περιφερειών (Νότιο Αιγαίο, Ιόνια Νησιά και Κρήτη) εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό, δίνοντας παραγωγική διέξοδο στην σημερινή παγκόσμια κατανομή εργασίας και ενισχύοντας αποφασιστικά την οικονομική ευμάρεια και την κοινωνική συνοχή των Περιφερειών αυτών.

Είναι προφανή από τα παραπάνω η ανθεκτικότητα και ο δυναμισμός του τουρισμού και η σημασία του για την ελληνική οικονομία.

36,0 εκ.

Τουρίστες επισκέφθηκαν
την Ελλάδα το 2024

1. Εισερχόμενος τουρισμός (χωρίς κρουαζιέρα)

Πίνακας 1: Εισερχόμενος τουρισμός (χωρίς κρουαζιέρα), 2024

	Αφίξεις	%	Εισπράξεις (€)	%
Ιαν	737.261	2%	275.523.257	1%
Φεβ	721.336	2%	289.174.091	1%
Μαρ	873.951	2%	356.745.702	2%
Απρ	1.563.489	4%	800.574.684	4%
Μαι	3.047.826	8%	1.842.411.366	9%
Ιουν	4.681.772	13%	2.988.357.036	14%
Ιούλ	6.356.998	18%	3.865.161.865	19%
Αυγ	6.908.011	19%	4.105.647.397	20%
Σεπ	5.483.199	15%	3.418.763.891	16%
Οκτ	3.414.140	9%	1.956.539.359	9%
Νοε	1.280.995	4%	561.302.537	3%
Δεκ	882.376	2%	422.475.401	2%
Σύνολο	35.951.354	100%	20.591.707.142	100%
Αεροπορικώς	26.321.667	73%		
Οδικώς	9.037.228	25%		
Σιδηρ/μικώς	5.197	0%		
Ακτοπλοϊκώς	587.262	2%		
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence				

Το 2024 η Ελλάδα υποδέχθηκε σχεδόν **36,0 εκατ. τουρίστες**, μόνιμους κατοίκους άλλων χωρών («Μη Κάτοικοι») και εισέπραξε σχεδόν **€ 20,6 δισ.**

Αναφορικά με το μεταφορικό μέσο, η εικόνα λόγω και της πανδημίας διαφοροποιήθηκε σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα, με τις **αεροπορικές αφίξεις** να αυξάνουν το μερίδιο τους στο **73%** των αφίξεων, αν και ελαφρώς πτωτικό σε σύγκριση με το 2022 και το 2021 και σταθερό σε σύγκριση με το 2023, ακολουθούμενες από τις **οδικές** με **25%** και τις **ακτοπλοϊκές** με **2%**. Το ποσοστό των τουριστών που επέλεξαν το τρένο ως μέσο μεταφοράς για το ταξίδι τους στην Ελλάδα ήταν αμελητέο.

Σε ότι αφορά την εποχικότητα των αφίξεων και των εισπράξεων, η πλειονότητα εντοπίζεται στο 3^ο τρίμηνο του έτους (αφίξεις: **52,1%** και εισπράξεις: **54,5%**) κυρίως λόγω της εξάρτησης της χώρας από το κυρίαρχο προϊόν -σε Ευρωπαϊκό επίπεδο- 'Ηλιος & Θάλασσα. Παρόλα αυτά, το 2024 παρατηρείται άμβλυνση της εποχικότητας σε σύγκριση και με προ πανδημίας, με μείωση των μεριδίων αφίξεων και εισπράξεων του 3^{ου} τριμήνου (**52,1%/54,5%** έναντι **56,0%/59,3%**) και αύξηση των υπολοίπων τριμήνων και κυρίως του 2^{ου} (**25,8%/27,0%** έναντι **23,8%/25,5%**) και του 4^{ου} τριμήνου (**15,5%/14,1%** έναντι **14,0%/11,1%**).

Οι κυριότεροι λόγοι του φαινομένου αυτού είναι:

- Η αύξηση του μεριδίου για διακοπές τουρισμού πόλης (City Break) που εμφανίζει μειωμένη εποχικότητα. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η Αθήνα έχει καταστεί διεθνής τουριστικός προορισμός για διακοπές τουρισμού πόλης,
- Η αύξηση της αεροπορικής συνδεσιμότητας με long haul αγορές που δεν εμφανίζουν τα ίδια χαρακτηριστικά εποχικότητας και προϊόντικής προτίμησης με τους Ευρωπαίους,
- Η άνοδος της θερμοκρασίας κατά τους καλοκαιρινούς μήνες έχει προκαλέσει μετατόπιση της τουριστικής περιόδου εκτός των ιδιαίτερα θερμών μηνών Ιουλίου και Αυγούστου και, συνεπακόλουθα, και επιμήκυνση της σεζόν. Στους αμιγώς καλοκαιρινούς προορισμούς (Ιόνια Νησιά, Κρήτη και Νότιο Αιγαίο) παρατηρείται αύξηση της επισκεψιμότητας στο 2^ο και 4^ο τρίμηνο του 2024 σε σύγκριση με προ πανδημίας και
- Η αύξηση τους κόστους του τουριστικού πακέτου κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που οδηγεί τους επισκέπτες σε εναλλακτικές επιλογές χαμηλής ζήτησης.

Ειδικότερα, τα μερίδια των αφίξεων και των εισπράξεων ανά τρίμηνο έχουν ως εξής: **Q1 6,5%/4,4%** των αφίξεων/εισπράξεων, **Q2 25,8%/27,0%** των αφίξεων/εισπράξεων, **Q3 52,1%/54,5%** των αφίξεων/εισπράξεων και **Q4 15,5%/ 14,1%** των αφίξεων/εισπράξεων.

2. Βασικά μεγέθη εισερχόμενου τουρισμού (χωρίς κρουαζιέρα)

Πίνακας 2: Εισερχόμενος τουρισμός (χωρίς κρουαζιέρα), 2023-2024

	Αφίξεις		Εισπράξεις (€)	
	2023	2024	2023	2024
Ιαν	635.499	737.261	216.478.674	275.523.257
Φεβ	572.590	721.336	236.491.498	289.174.091
Μαρ	666.070	873.951	263.370.262	356.745.702
Απρ	1.372.599	1.563.489	689.664.341	800.574.684
Μαι	2.512.768	3.047.826	1.730.945.594	1.842.411.366
Ιουν	4.302.224	4.681.772	2.785.796.117	2.988.357.036
Ιουλ	6.108.606	6.356.998	4.085.581.178	3.865.161.865
Αυγ	6.478.763	6.908.011	4.224.134.099	4.105.647.397
Σεπ	5.141.359	5.483.199	3.194.955.796	3.418.763.891
Οκτ	3.143.108	3.414.140	1.627.518.325	1.956.539.359
Νοε	1.036.070	1.280.995	375.471.596	561.302.537
Δεκ	765.498	882.376	315.847.763	422.475.401
Σύνολο	32.735.154	35.951.354	19.746.255.245	20.591.707.142
Μεταβολή		9,8%		4,3%
Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence				

+9,8%
αύξηση αφίξεων

+4,3%
αύξηση εισπράξεων

Το 2024 σε σύγκριση με το 2023, ο εισερχόμενος τουρισμός κατέγραψε περαιτέρω αύξηση των μεγεθών του τόσο σε όρους αφίξεων (**+9,8%**, από **32,7 εκατ.** το 2023 σε **36,0 εκατ.** το 2024) όσο και σε όρους εισπράξεων (**+4,3%**, από **€ 19,7 δισ.** το 2023 σε **20,6 δισ.** το 2024).

Ο αριθμός των διανυκτερεύσεων (των μη-κατοίκων) ανήλθε σε **231,0 εκατ.** παρουσιάζοντας αύξηση κατά **+1,4%** σε σχέση με το 2023 (**227,9 εκατ.**). Παρ' όλα αυτά υστερεί ακόμα σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα κατά **-0,6%** (**232,5 εκατ.**).

Η **Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη (ΜΚΔ)** ανήλθε στα **€ 572,8** το 2024, εμφανίζοντας **μείωση** κατά **-5,0%** σε σύγκριση με το 2023 (**€ 603,2**), που οφείλεται στην **μείωση** της Μέσης Διάρκειας Παραμονής κατά **-7,7%** (από **7,0 διανυκτερεύσεις** σε **6,4 διανυκτερεύσεις**) αφού η **Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση** κατέγραψε αύξηση κατά **+2,9%** (από **€ 86,6** σε **€ 89,1**).

Πίνακας 3: Βασικά μεγέθη εισερχόμενου τουρισμού (χωρίς κρουαζιέρα), 2023-2024

	2023	2024	% Δ
Εισπράξεις (εκ. €)	19.746	20.592	4,3%
Διαν/σεις (χιλ.)	227.938	231.038	1,4%
Αφίξεις (χιλ.)	32.735	35.951	9,8%
Μέση Διάρκεια Παραμονής	7,0	6,4	-7,7%
ΜΚΔ	603,2	572,8	-5,0%
Δαπάνη/Διαν/ση	86,6	89,1	2,9%
Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence			

Βάσει της ακολουθούμενης μεθοδολογίας¹ για την καταγραφή των **εισπράξεων**, αυτές **δεν περιλαμβάνουν το μέρος της δαπάνης του τουρίστα που παρέμεινε πρωτογενώς στο εξωτερικό**, π.χ. η αμοιβή και το κέρδος του Tour Operator, **αλλά** περιλαμβάνουν **μόνο το μέρος της δαπάνης του τουρίστα που καταναλώθηκε στην Ελλάδα, π.χ.** το έσοδο του ξενοδοχείου ή τη δαπάνη του τουρίστα στα καταστήματα.

Ομοίως, δεν περιλαμβάνουν ούτε τις εισπράξεις από την δραστηριότητα της **κρουαζιέρας** στην Ελλάδα, **τις αερομεταφορές και τις θαλάσσιες μεταφορές των εισερχόμενων τουριστών για την μετάβασή τους στην Ελλάδα**, που καταγράφονται ξεχωριστά και αθροίζονται με όλες τις άλλες δαπάνες μεταφορών όπως π.χ. cargo, στοιχεία από επιβάτες κρουαζιέρας. Τα πρόσθετα αυτά έσοδα, όπως και η εγχώρια τουριστική δαπάνη, εξετάζονται αναλυτικά κατωτέρω.

¹ [Μεθοδολογία της Τράπεζας της Ελλάδος](#)

3. Αφίξεις και Εισπράξεις από Κρουαζιέρα

Πίνακας 4: Εισερχόμενος τουρισμός από Κρουαζιέρα 2023-2024

	Αφίξεις		Εισπράξεις (€)		Διανυκτερεύσεις	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Α' Τρίμηνο	48.729	83.363	18.664.250	23.999.355	171.288	264.027
Β' Τρίμηνο	1.022.343	1.244.500	225.041.968	301.800.000	2.261.444	3.373.000
Γ' Τρίμηνο	1.527.439	2.513.384	350.302.319	497.057.740	3.235.871	4.391.903
Δ' Τρίμηνο	749.032	901.300	253.380.074	177.795.095	2.664.900	1.750.100
Σύνολο	3.347.543	4.742.547	847.388.611	1.000.652.190	8.333.502	9.779.030
Μεταβολή		42%		18%		17%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

εκατ. διανυκτερεύσεις αυξημένες κατά **+17%** (από **8,3 εκατ.** το 2023) και εισέπραξε περίπου **€ 1,0 δισ.**, αυξημένα κατά **+18%** έναντι του 2023 (**€ 847,4 εκατ.**).

Πίνακας 5: Βασικά μεγέθη τουρισμού κρουαζιέρας 2023-2024

	2023	2024	% Δ
Εισπράξεις (χιλ. €)	847.389	1.000.652	18,1%
Διαν/σεις (χιλ.)	8.334	9.779	17,3%
Αφίξεις (χιλ.)	3.348	4.743	41,7%
Μέση Διάρκεια Παραμονής	2,5	2,1	-17,2%
ΜΚΔ	253,1	211,0	-16,6%
Δαπάνη/Διαν/ση	101,7	102,3	0,6%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

€ 102,3 το 2024).

Η εποχικότητα των επιβατών κρουαζιέρας ήταν επίσης μεγάλη, αφού στο **3^ο τρίμηνο** καταγράφηκε το **53,0%** των αφίξεων και το **49,7%** των εισπράξεων ενώ στο **2^ο** και **4^ο τρίμηνο** το **26,2%/19,0%** των αφίξεων και το **30,2%/17,8%** των εισπράξεων. Στο **1^ο τρίμηνο** του 2024 η κίνηση κρουαζιερόπλοιων ήταν πολύ μικρή, αντιπροσωπεύοντας μόλις το **1,8%** των αφίξεων και το **2,4%** των εισπράξεων. Τα αντίστοιχα μεγέθη για το 2023 για τις αφίξεις και τις δαπάνες ήταν: 1^ο τρίμηνο **1,5%/2,2%**, 2^ο τρίμηνο **30,5%/26,6%**, 3^ο τρίμηνο **45,6%/41,3%** και 4^ο τρίμηνο **22,4%/29,9%**.

Προκειμένου να καταγραφεί η κίνηση και οι εισπράξεις των επιβατών κρουαζιέρας, η ΤΤΕ εκπονεί και την Έρευνα Κρουαζιέρας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας αυτής, το 2024 η Ελλάδα υποδέχθηκε περισσότερους από **4,7 εκατ.** τουρίστες κρουαζιέρας, αυξημένους κατά **+42%** σε σύγκριση με το 2023 (**3,3 εκατ.**), οι οποίοι κατέγραψαν **9,8**

Η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη των επιβατών κρουαζιέρας το 2024 ανήλθε σε **€ 211,0** μειωμένη κατά **-16,6%** σε σύγκριση με το 2023 (**€ 253,1**) που οφείλεται στην μείωση της Μέσης Διάρκειας Παραμονής κατά **-17,2%** (από **2,5 διανυκτερεύσεις** το 2023 σε **2,1 διανυκτερεύσεις** το 2024) αφού η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση εμφάνισε οριακή αύξηση κατά **+0,6%** (από **€ 101,7** το 2023 σε

Πλέον των παραπάνω, για τον υπολογισμό των συνολικών εισπράξεων από κρουαζιέρα, θα πρέπει να προσμετρηθούν και οι δαπάνες των εταιρειών κρουαζιέρας. Βάσει στοιχείων της Cruise Lines International Association (CLIA) για το 2022² και κατάλληλων προσαρμογών για το 2023 και το 2024, η δαπάνη των εταιρειών κρουαζιέρας για το 2023 και το 2024 εκτιμήθηκε σε **€ 676 εκατ.** και **€ 799 εκατ.** αντίστοιχα.

² Βλ. μελέτη [“Economic Contribution of Cruise Tourism to Europe 2022”](#)

4. Έσοδα Αερομεταφορών και Θαλάσσιων μεταφορών

Όπως αναφέραμε, η Έρευνα Συνόρων της ΤτΕ δεν περιλαμβάνει την δαπάνη των τουριστών για μεταφορά προς και από την Ελλάδα. Ένα μέρος της δαπάνης αυτής εισπράττεται από ελληνικές εταιρείες και άρα το σύνολο των εσόδων αυτών αποτελεί έσοδο της χώρας προερχόμενο από τον τουρισμό. Ένα άλλο μέρος της δαπάνης αυτής καταβάλλεται σε εταιρείες του εξωτερικού οι οποίες, στη συνέχεια, καταβάλλουν μέρος των εσόδων τους για την εξυπηρέτηση των πελατών τους (πχ για το προσωπικό που απασχολούν στην Ελλάδα ή για αμοιβές εταιρειών handling). Προκειμένου να προσδιορίσουμε τα έσοδα της χώρας από αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές, προβήκαμε σε έρευνα αγοράς και επικοινωνήσαμε με επαγγελματικές ενώσεις και εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους κλάδους αυτούς (αεροπορικές εταιρείες, ακτοπλοϊκές εταιρείες, εταιρείες handling κλπ.).

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, τα έσοδα των ελληνικών επιχειρήσεων από τη δραστηριότητα αυτή εκτιμώνται το 2024 σε **€ 2.967 εκατ. (+11,1%)** για τις αερομεταφορές και **€ 147 εκατ. (+2,7%)** για τις θαλάσσιες μεταφορές, έναντι **€ 2.672 εκατ.** και **€ 143 εκατ.** αντίστοιχα για το 2023.

5. Έσοδα Οδικών και Σιδηροδρομικών μεταφορών

Οδικές Μεταφορές: το μέρος της δαπάνης των κατοίκων αλλοδαπής που αφορά σε κατανάλωση εντός Ελλάδος (πχ κατανάλωση βενζίνης) καταγράφεται από την Έρευνα Συνόρων της ΤτΕ, ενώ το μέρος της δαπάνης που αφορά σε κατανάλωση εκτός Ελλάδος δεν αφορά στην παρούσα καταγραφή.

Σιδηροδρομικές Μεταφορές: το μέρος της δαπάνης των κατοίκων αλλοδαπής που αφορά σε κατανάλωση εντός Ελλάδος καταγράφεται από την Έρευνα Συνόρων της ΤτΕ, ενώ το μέρος της δαπάνης που αφορά σε κατανάλωση εκτός Ελλάδος δεν αφορά στην παρούσα καταγραφή. Το εκτιμώμενο – πρόσθετο- έσοδο του ΟΣΕ κρίνεται ως αμελητέο αφού η εκτίμηση για τον αριθμό εισερχομένων τουριστών με σιδηρόδρομο ανήρχετο σε λιγότερο από 6.000.

-41,7%

η δαπάνη του
εγχώριου τουρισμού
το 2023 σε σύγκριση
με το 2008

6. Εγχώριος τουρισμός³

Πίνακας 6: Εγχώριος τουρισμός 2017-2023 (για ταξίδια με τουλάχιστον 1 διανυκτέρευση)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	%Δ 2023-19
Ταξίδια	5.296.499	5.523.673	4.941.550	4.331.856	4.705.479	5.801.809	5.751.095	16,4%
Δαπάνη (€)	1.398.365.311	1.714.551.188	1.598.636.515	1.408.617.976	1.719.606.617	2.249.295.673	2.253.774.286	41,0%
Διανυκτερεύσεις	53.577.582	59.630.035	53.650.631	52.729.191	55.261.525	58.818.120	56.439.931	5,2%
ΜΚΔ (σε €)	264	310	324	325	365	388	392	21,1%
ΜΔΔ (σε €)	26	29	30	27	31	38	40	34,0%
ΜΔΠ (σε Διανυκτερεύσεις)	10,1	10,8	10,9	12,2	11,7	10,1	9,8	-9,6%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σύμφωνα με την «Έρευνα Διακοπών» της ΕΛΣΤΑΤ για το 2023, η εγχώρια τουριστική δαπάνη για ταξίδια με τουλάχιστον μία διανυκτέρευση ανήλθε σε € 2.254 εκατ., η υψηλότερη από το 2011, όταν για το 2019 ήταν € 1.599 εκατ., δηλαδή αυξημένη κατά +41,0% σε σύγκριση με το 2019. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2008, η αντίστοιχη δαπάνη ήταν € 3.868 εκατ. Δηλαδή, κατά την περίοδο 2008-2023, η δαπάνη του εγχώριου τουρισμού μειώθηκε κατά -41,7%.

Για τα ταξίδια με τουλάχιστον 1 διανυκτέρευση την περίοδο 2019-2023, προκύπτει ότι:

- ο αριθμός των ταξιδιών αυξήθηκε κατά +16,4% (από 4,9 εκατ. ταξίδια το 2019 σε 5,8 εκατ. ταξίδια το 2023),
- η συνολική δαπάνη αυξήθηκε κατά +41,0% (από € 1,6 δισ. το 2019 σε € 2,3 δισ. το 2023),
- οι διανυκτερεύσεις αυξήθηκαν κατά +5,2% (από 53,7 εκατ. το 2019 σε 56,4 εκατ. το 2023) με αποτέλεσμα
- η Μέση κατά Κεφαλή Δαπάνη (ΜΚΔ) να αυξηθεί κατά +21,1% (από € 324 το 2019 σε € 392 το 2023), λόγω της αύξησης
- της Μέσης Δαπάνης ανά Διανυκτέρευση (ΜΔΔ) κατά +34,0% (από € 30 το 2019 σε € 40 το 2023) αφού
- η Μέση Διάρκεια Παραμονής (ΜΔΠ) εμφάνισε μείωση κατά -9,6% (από 10,9 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 9,8 διανυκτερεύσεις το 2023).

³ Τα στοιχεία του πίνακα αφορούν σε άτομα ηλικίας άνω των 15 ετών που πραγματοποίησαν ένα ταξίδι με τουλάχιστον 1 διανυκτέρευση για προσωπικούς λόγους (ανάψυχη, επίσκεψη σε φίλους/συγγενείς και λοιπούς λόγους). Δεν περιλαμβάνονται στοιχεία για τα επαγγελματικά ταξίδια.

Για το 2024, εκτιμάται -βάσει των στοιχείων των προηγούμενων ετών- ότι η ταξιδιωτική δαπάνη του εγχώριου τουρισμού θα παρουσιάσει αύξηση κατά **+1,0%** φθάνοντας τα **€ 2.276 εκατ.**

7. Τουρισμός και έμμεσα οφέλη

Πίνακας 7: Έμμεσα οφέλη του τουρισμού

	% Κατανομή Τουριστικών Εσόδων	Πολλα- πλασιαστής
Καταλύματα	45,3	2,50
Εστίαση	18,0	2,50
Θαλάσσιες Μεταφορές	9,0	2,41
Οδικές Μεταφορές	7,1	3,25
Εναέριες Μεταφορές	5,4	2,98
Εμπόριο	4,9	3,69
Ψυχαγωγία	3,8	1,90
Ταξιδιωτικά Γραφεία	3,7	3,68
Ενοικίαση Αυτ/των	1,8	1,39
Συνέδρια	1,0	4,13
Σταθμισμένος Μέσος Όρος		2,65

Σύμφωνα με το IOBE (2012), κάθε € 1,0 που δημιουργεί η τουριστική δραστηριότητα, δημιουργεί έμμεση και προκαλούμενη πρόσθετη οικονομική δραστηριότητα **€ 1,2** και άρα, συνολικά, δημιουργεί **€ 2,2** ΑΕΠ. Δηλαδή, ο πολλαπλασιαστής της τουριστικής δραστηριότητας ανέρχεται 2,2.

Στον πίνακα απεικονίζονται οι πολλαπλασιαστές των επιμέρους κλάδων της ελληνικής οικονομίας σύμφωνα με μελέτη του ΚΕΠΕ (2014), καθώς και η ποσοστιαία συμβολή του κάθε υποκλάδου στην ελληνική τουριστική δραστηριότητα σύμφωνα με την μελέτη του IOBE (2012).

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, ο προκύπτων πολλαπλασιαστής του τουρισμού για την ελληνική τουριστική οικονομία ανέρχεται σε **2,65** που σημαίνει πως για κάθε **€ 1,0** από την τουριστική δραστηριότητα, δημιουργείται έμμεση και προκαλούμενη πρόσθετη οικονομική δραστηριότητα **€ 1,65** και άρα, συνολικά, το ΑΕΠ αυξάνει κατά **€ 2,65**. Συνεπώς, ο πολλαπλασιαστής της τουριστικής δραστηριότητας κυμαίνεται μεταξύ **2,2** και **2,65**.

8. Επενδύσεις

8.1 Επενδύσεις στον ξενοδοχειακό κλάδο

Πίνακας 8: Εκτίμηση επενδύσεων στον ξενοδοχειακό κλάδο

Νέες Κατασκευές Ξενοδοχείων						
		Σύνολο	5*	4*	3*	2*/1*
Νέα Δωμάτια	2023	12.680	5.277	4.306	1.755	1.342
	2024	11.968	4.274	4.309	2.390	995
Κόστος Κατασκευής (€ εκατ.)	2023	2.033	1.055	689	211	78
	2024	1.776	812	646	263	55
Εγχώρια Προστ. Αξία (€ εκατ.)	2023	1.268	638	436	139	54
	2024	1.120	500	409	173	38
Πηγή: ΞΕΕ - Εκτιμήσεις-Επεξεργασία INSETE Intelligence						

Ανακαινίσεις Ξενοδοχείων						
		Σύνολο	5*	4*	3*	2*/1*
Δωμάτια, τέλος έτους	2022	443.835	99.985	128.567	103.236	112.047
	2023	444.389	105.596	128.813	101.592	108.388
Κόστος Ανακαίνισης (€ εκατ.)	2023	761	242	258	157	104
	2024	1.029	178	502	145	203
Εγχώρια Προστ. Αξία (€ εκατ.)	2023	415	122	138	91	64
	2024	567	90	269	84	125
Πηγή: ΞΕΕ - Εκτιμήσεις-Επεξεργασία INSETE Intelligence						

Επενδύσεις Ξενοδοχείων σε Εγχώρια Προστιθέμενη Αξία						
		Σύνολο	5*	4*	3*	2*/1*
Εγχώρια Προστ. Αξία (€ εκατ.)	2023	1.683	760	574	230	119
	2024	1.688	590	678	257	163
Πηγή: ΞΕΕ-Εκτιμήσεις-Επεξεργασία INSETE Intelligence						

Από τα ποσά αυτά, ένα μέρος αφορά σε εισαγόμενα αγαθά και υπηρεσίες και το υπόλοιπο σε υπηρεσίες και αγαθά εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Λαμβάνοντας υπόψη την κατανομή αυτή, υπολογίζεται ότι η επένδυση του ξενοδοχειακού κλάδου τα έτη 2023 και 2024, καθαρή από εισαγωγές, ανέρχεται σε περίπου **€ 1.683 εκ.** και **€ 1.688 εκ.** αντίστοιχα – αύξηση **+0,3%**.

Για την εκτίμηση των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν από τον ξενοδοχειακό κλάδο στην Ελλάδα τα έτη 2023 και 2024, λήφθηκαν υπόψιν:

- για νέες κατασκευές, ο αριθμός των νέων δωματίων που κατασκευάστηκαν, σύμφωνα με το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΞΕΕ), καθώς και το Μέσο Εκτιμώμενο Κόστος Κατασκευής νέων δωματίων ανά κατηγορία αστεριού βάσει στοιχείων αγοράς.
- για ανακαινίσεις, ο αριθμός δωματίων ανά κατηγορία στην λήξη του προηγούμενου έτους βάσει ΞΕΕ, καθώς και το Μέσο Κόστος Ανακαίνισης/Επισκευής/Συντήρησης υπαρχόντων δωματίων ανά κατηγορία αστεριού (βάσει μελέτης ΙΤΕΠ «[Ετήσια Έρευνα για τον Ξενοδοχειακό Κλάδο, 2024](#)»).

Με βάση τα παραπάνω, το σύνολο των επενδύσεων από τον ξενοδοχειακό κλάδο για κατασκευή νέων και ανακαίνιση/επισκευή/συντήρηση υπαρχόντων ξενοδοχειακών δωματίων τα έτη 2023 και 2024 εκτιμήθηκε σε περίπου **€ 2.795 εκ.** και **€ 2.805 εκ.** αντίστοιχα – αύξηση **+0,4%**.

8.2 Επενδύσεις στους άλλους κλάδους του τουρισμού, πλην ξενοδοχείων και συνολικές επενδύσεις

Σύμφωνα με το IOBE (2012), τα έσοδα των καταλυμάτων που δεν περιλαμβάνουν μόνο ξενοδοχεία αλλά και ενοικιαζόμενα δωμάτια, βίλες κλπ., αντιπροσωπεύουν το **45,3%** της τουριστικής δραστηριότητας. Ελλείπει στοιχείων για τους άλλους κλάδους, αλλά και λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ξενοδοχειακός κλάδος προσφέρει μόνο ένα μέρος των καταλυμάτων, μπορεί κανείς αναλογικά να εκτιμήσει το σύνολο της επένδυσης των άλλων κλάδων σε **€ 3.375** για το 2023 και **€ 3.387** για το 2024. Αναγνωρίζοντας ότι, σε σχέση με τους άλλους κλάδους που εξυπηρετούν τον τουρισμό, ο ξενοδοχειακός κλάδος είναι συγκριτικά μεγαλύτερης εντάσεως κεφαλαίου και προκειμένου να είμαστε συντηρητικοί στις προβλέψεις μας, απομειώνουμε το ποσό αυτό κατά το **1/3** και εκτιμούμε την συνολική δαπάνη των άλλων κλάδων σε **€ 2.250 εκ.** για το 2023 και σε **€ 2.258 εκ.** το 2024 – αύξηση **+0,4%**.

Πίνακας 9: Εκτίμηση επενδύσεων στους άλλους κλάδους του τουρισμού, πλην ξενοδοχείων

	Σύνολο	Εγχώρια Προστιθέμενη Αξία
2023	2.250	750
2024	2.258	753
Πηγή: ΞΕΕ, IOBE - Εκτιμήσεις-Επεξεργασία INSETE Intelligence		

Συγκρινόμενοι με τον ξενοδοχειακό κλάδο, οι άλλοι κλάδοι έχουν επίσης χαμηλότερη αναλογία εγχώριας δαπάνης στις επενδύσεις, λόγω του ότι επενδύουν περισσότερο σε μηχανήματα και εξοπλισμό και λιγότερο σε κτίρια. Συντηρητικά η επενδυτική δαπάνη σε εγχώρια προστιθέμενη αξία εκτιμάται στο **1/3** της συνολικής επένδυσης. Συνεπώς, η επένδυση των άλλων κλάδων με όρους εγχώριας προστιθέμενης αξίας ανέρχεται σε **€ 750 εκ.** το 2023 και σε **€ 753 εκ.** για το 2024 – αύξηση **+0,4%**.

Πίνακας 10: Εκτίμηση επενδύσεων συνολικά

	Σύνολο	Εγχώρια Προστιθέμενη Αξία
2023	5.044	2.433
2024	5.063	2.440
Πηγή: ΞΕΕ, IOBE - Εκτιμήσεις-Επεξεργασία INSETE Intelligence		

Βάσει των παραπάνω, το σύνολο της επενδυτικής δραστηριότητας του τουρισμού για το 2024 ανέρχεται στα **€ 5.063 εκ.** εκ των οποίων **€ 2.440 εκ.** αφορούν σε δαπάνη εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Τα αντίστοιχα μεγέθη για το 2023 είναι **€ 5.044 εκ.** και **€ 2.433 εκ.**, παρουσιάζοντας αύξηση **+0,4%** και **+0,3%** αντίστοιχα.

9. Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία

Πίνακας 11: Άμεσα και έμμεσα οφέλη του τουρισμού

Κατηγορία Δαπάνης	2023, € εκ.	2024, € εκ.	%Δ 2023-2024
Δαπάνη Εισερχόμενων Τουριστών	19.746	20.592	4,3%
Δαπάνη Τουριστών Κρουαζιέρας	847	1.001	18,1%
Δαπάνη Εταιρειών Κρουαζιέρας	676	799	18,1%
Αερομεταφορές	2.672	2.967	11,1%
Θαλάσσιες Μεταφορές	143	147	2,7%
Εγχώριος Τουρισμός	2.254	2.276	1,0%
Επενδύσεις	2.433	2.466	1,4%
Άμεση Επίπτωση Τουρισμού	€28.771	€30.221	5,0%
ως % ΑΕΠ	12,8%	12,7%	
πολλαπλασιαστής IOBE	2,2	2,2	
Έμμεσο και Άμεσο Αποτέλεσμα	€63.297	€66.486	5,0%
ως % ΑΕΠ	28,1%	28,0%	
πολλαπλασιαστής ΚΕΠΕ	2,65	2,65	
Έμμεσο και Άμεσο Αποτέλεσμα	€76.244	€80.086	5,0%
ως % ΑΕΠ	33,9%	33,7%	
ΑΕΠ	€225.197	€237.573	5,5%

Σύμφωνα με την 1^η εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ, το ΑΕΠ της χώρας, σε τρέχουσες τιμές, το 2024 διαμορφώθηκε στα **€ 237.573 εκατ.** αυξημένο κατά **+5,5%** σε σύγκριση με το 2023 (€ 225.197 εκατ.).

Συνοψίζοντας τα στοιχεία για τον τουρισμό που παραθέσαμε παραπάνω και συγκρίνοντάς τα με το ΑΕΠ της χώρας προκύπτει η ακόλουθη εικόνα:

- η άμεση συνεισφορά του τουρισμού στην οικονομία της χώρας το 2024 εκτιμάται σε **€ 30,2 δισ.**, μέγεθος που αντιστοιχεί με το **12,7%** του ΑΕΠ, όταν για το 2023 ήταν **€ 28,8 δισ.** και **12,8%** του ΑΕΠ.
- συνυπολογίζοντας και τα πολλαπλασιαστικά οφέλη, η συνολική συνεισφορά του τουρισμού στην οικονομία της χώρας το 2024 εκτιμάται μεταξύ **€ 66,5** και **€ 80,1 δισ.**, μεγέθη που αντιστοιχούν μεταξύ **28,0%** έως **33,7%** του ΑΕΠ. Τα αντίστοιχα μεγέθη για το 2023 ήταν μεταξύ **€ 63,3 δισ.** και **€ 76,2 δισ.** που αντιστοιχούν με το **28,1%** έως **33,9%** του ΑΕΠ,

- το ΑΕΠ την περίοδο 2023-2024 παρουσίασε αύξηση κατά **+5,5%** ή κατά **€ +12.377 εκατ.**, ενώ η δραστηριότητα του τουρισμού αυξήθηκε κατά **+5,0%** ή κατά **€ +1.450 εκατ.** άμεσα ή **€ +3.189/+3.842 εκατ.** έμμεσα και άμεσα.
- το ποσοστό του εισοδήματος της τουριστικής δραστηριότητας που προήλθε από το εξωτερικό ανήλθε σε **84,4%** (έναντι 83,7% το 2023). Δηλαδή ο τουρισμός παρέμεινε και το 2024 μια κατ' εξοχήν εξαγωγική δραστηριότητα.

Ο τουρισμός στηρίζει τα
εισοδήματα της
Περιφέρειας

10. Περιφερειακή κατανομή και συμβολή ανά Περιφέρεια

Πίνακας 12: Περιφερειακή κατανομή και συμβολή ανά Περιφέρεια, 2024

Περιφέρεια	% κατανομή εσόδων εισερχόμενου τουρισμού 2024	αναλογία άμεσης τουριστικής δαπάνης 2024 - σε € εκ.	ΑΕΠ Περιφερειών 2024*- σε εκ.	% ΑΕΠ στο οποίο αντιστοιχεί η τουριστική δαπάνη	κατά κεφαλήν ΑΕΠ 2022 - σε €
Ν. Αιγαίο	28%	8.347	7.567	110%	19.211
Αττική	23%	6.973	114.277	6%	27.008
Κρήτη	22%	6.705	11.982	56%	16.618
Ιόνια Νησιά	10%	2.911	3.873	75%	16.901
Κεντ. Μακεδονία	7%	2.181	33.206	7%	15.777
Ήπειρος	2%	578	4.741	12%	12.650
Αν. Μακεδονία & Θράκη	2%	566	8.760	6%	13.005
Πελοπόννησος	2%	545	11.233	5%	17.424
Δυτ. Ελλάδα	1%	383	10.448	4%	14.268
Θεσσαλία	1%	352	11.968	3%	14.891
Στερεά Ελλάδα	1%	322	11.515	3%	18.381
Β. Αιγαίο	1%	289	3.111	9%	11.989
Δυτ. Μακεδονία	0%	69	4.892	1%	16.486
Σύνολο Χώρας	100%	30.221	237.573	12,7%	19.647

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Ελλείπει στοιχείων για την περιφερειακή κατανομή της συνολικής τουριστικής δαπάνης, η εκτίμησή της γίνεται προσεγγιστικά, βάσει της κατανομής των εισπράξεων του εισερχόμενου τουρισμού καθώς ο εισερχόμενος τουρισμός συνεισφέρει κατά περισσότερο από 80% στην τουριστική δραστηριότητα της χώρας.

Τα στοιχεία αυτά συγκρίνονται με την εκτίμηση του ΑΕΠ της κάθε Περιφέρειας, λαμβάνοντας υπόψιν αφενός το ΑΕΠ του 2024 και αφετέρου την τελευταία διαθέσιμη % κατανομή (στοιχεία 2022).

Λόγω της προσεγγιστικής φύσης των στοιχείων του πίνακα, η εικόνα που αναδεικνύει είναι κατά κύριο λόγο ενδεικτική.

Υψηλή είναι η συμβολή του τουρισμού στην κάλυψη του ελλείματος του εμπορικού ισοζυγίου

11. Συμβολή του τουρισμού στο ισοζύγιο πληρωμών

Πίνακας 13: Συμβολή του τουρισμού στο Ισοζύγιο Πληρωμών, 2023-2024

	2023 (εκ. €)	2024 (εκ. €)	%Δ 2023-2024
Ισοζύγιο Αγαθών	-33.027	-35.666	-8,0%
Ταξιδιωτικές Εισπράξεις (περ. κρουαζιέρα)	20.594	21.592	4,8%
ως % ελλείματος Ισοζυγίου Αγαθών	62,4%	60,5%	
Εκτίμηση Εσόδων από Μεταφορές	3.491	3.913	12,1%
Ταξιδιωτικές Εισπράξεις και Μεταφορές/Ισοζύγιο αγαθών	72,9%	71,5%	
Εξαγωγές Αγαθών	50.032	48.613	-2,8%
Εξαγωγές Αγαθών πλην Πλοίων και Καυσίμων	35.263	35.624	1,0%
Ταξιδιωτικές Εισπράξεις / Εξαγωγές Αγαθών	41,2%	44,4%	
Ταξιδιωτικές Εισπράξεις και μεταφορές / Εξαγωγές Αγαθών	48,1%	52,5%	
Ταξιδιωτικές Εισπράξεις / Εξαγωγές Αγαθών πλην Πλοίων και Καυσίμων	58,4%	60,6%	
Ταξιδιωτικές Εισπράξεις και μεταφορές / Εξαγωγές Αγαθών πλην Πλοίων και Καυσίμων	68,3%	71,6%	
Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence			

εισπράξεις αυτές συνυπολογιστούν και οι εισπράξεις από τις μεταφορές, τότε το σύνολο ισούται με το **52,5%** (έναντι **48,1%** το 2023) των εισπράξεων από τις εξαγωγές αγαθών.

Η τουριστική δραστηριότητα αποτελεί διαχρονικά μια από τις σημαντικότερες πηγές εσόδων της ελληνικής οικονομίας και συμβάλλει καθοριστικά στην εξισορρόπηση του ισοζυγίου πληρωμών. Το 2024, ο τουρισμός διατήρησε τη θετική του πορεία, με τις ταξιδιωτικές εισπράξεις να εμφανίζουν αύξηση κατά **+4,8%** (από **€ 20,6 δισ.** το 2023 σε **€ 21,6 δισ.** το 2024), ξεπερνώντας τα επίπεδα ρεκόρ του προηγούμενου έτους. Ωστόσο, παρά την αύξηση αυτή, η συμβολή του τουρισμού στην κάλυψη του ελλείματος του ισοζυγίου αγαθών μειώθηκε σε σύγκριση με το 2023 (**60,5%** έναντι **62,4%**) και παραμένει αισθητά χαμηλότερη σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα (**79,6%** το 2019).

Αν στις ταξιδιωτικές εισπράξεις συνυπολογιστούν και οι εισπράξεις αερομεταφορών, κρουαζιέρας κλπ. που η ΤΤΕ υπολογίζει σε άλλους κωδικούς του ισοζυγίου πληρωμών, τότε η συμβολή του εισερχόμενου τουρισμού στην κάλυψη του ελλείματος ισοζυγίου αγαθών ανέρχεται σε **71,5%** (έναντι **72,9%** το 2023).

Επίσης, οι εισπράξεις από τον τουρισμό το 2024 αντιπροσωπεύουν το **44,4%** (έναντι **41,2%** το 2023) του συνόλου των εισπράξεων από τις εξαγωγές κάθε μορφής αγαθών που κάνει η χώρα. Αν στις

Αν από τις εξαγωγές αγαθών αφαιρεθούν οι εξαγωγές πλοίων και καυσίμων, τότε το ποσοστό των εισπράξεων από τον τουρισμό ισούται με το **60,6%** (έναντι **58,4%** το 2023) του συνόλου των εισπράξεων από τις εξαγωγές αγαθών. Επίσης, εάν στις εισπράξεις του τουρισμού συνυπολογίσουμε και τις μεταφορές, το ποσοστό των εισπράξεων ισούται με το **71,6%** (έναντι **68,3%** το 2023) των εισπράξεων από τις εξαγωγές αγαθών που κάνει η χώρα πλην πλοίων και καυσίμων.

12. Τουρισμός και Απασχόληση

Πίνακας 14: Εξέλιξη απασχόλησης (σε χιλ.), 2023-2024

	2023				2024			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Καταλύματα - Εστίαση	316	414	441	358	345	440	451	368
%Δ					9,0%	6,2%	2,3%	2,7%
Λοιποί	3.782	3.823	3.815	3.825	3.829	3.888	3.872	3.911
%Δ					1,2%	1,7%	1,5%	2,3%
Σύνολο	4.098	4.237	4.256	4.183	4.173	4.328	4.324	4.279
%Δ					1,8%	2,2%	1,6%	2,3%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ- Επεξεργασία INSETE Intelligence

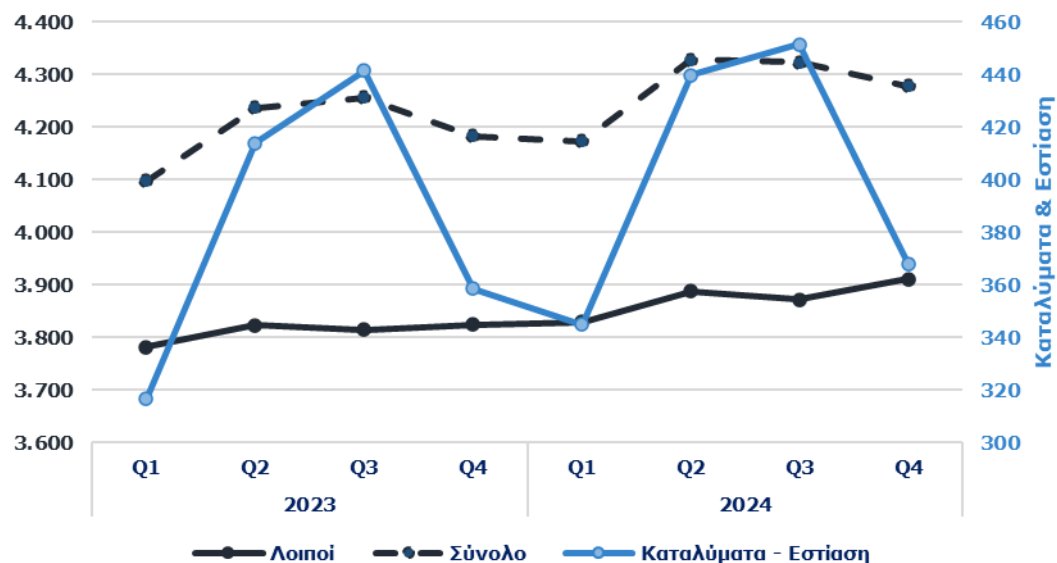
απασχόληση αυξήθηκε σε όλους τους κλάδους:

- Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης: **Q1: +9,0%, Q2: +6,2%, Q3: +2,3% και Q4: 2,7%,**
- Λοιποί κλάδοι: **Q1: +1,2%, Q2: +1,7%, Q3: +1,5% και Q4: 2,3%** και
- Σύνολο απασχόλησης: **Q1: +1,8%, Q2: +2,2%, Q3: +1,6% και Q4: 2,3%.**

Επίσης, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η αύξηση της απασχόλησης στον κλάδο δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης είναι πιο έντονη σε σύγκριση με τους λοιπούς κλάδους και ιδιαίτερα στο Q1 και Q2. Η αύξηση του κλάδου δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης οφείλεται πρωτίστως στην αύξηση της απασχόλησης στα καταλύματα **(+12% ή +12 χιλ. απασχολούμενοι)** και δευτερευόντως στην εστίαση **(+2% ή +6 χιλ. απασχολούμενοι).**

Ο τουρισμός, εκτός από την μεγάλη συμβολή στην οικονομία της χώρας έχει μεγάλη συμβολή και στην απασχόληση και, τα τελευταία χρόνια, έχει συμβάλει σημαντικά στην μείωση της ανεργίας. Η πορεία αυτή συνεχίστηκε και το 2024 **(+4,8%, από 382,6 χιλ. το 2023 σε 401,0 χιλ. το 2024)**, καταγράφοντας στο Q3 του 2024 τον υψηλότερο αριθμό απασχολούμενων **(451,4 χιλ.)** για τον κλάδο, από την έναρξη της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ). Επιμέρους, η

Γράφημα 1: Εξέλιξη απασχολούμενων ανά τρίμηνο (σε χιλ.), 2023-2024

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όπως ήδη αναφέρθηκε (βλ. πίνακα στην σελ. 18 με στοιχεία IOBE (2012), τα καταλύματα και η εστίαση αντιπροσωπεύουν το 63,3% της τουριστικής δαπάνης στην Ελλάδα. Με την υπόθεση εργασίας ότι αντίστοιχη είναι και η συμβολή των δύο αυτών κλάδων στην απασχόληση σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό, μπορούμε να συνάγουμε ότι το σύνολο της απασχόλησης που δημιουργήσε ο τουρισμός κατά την αιχμή (Q3) του 2024 εκτιμάται σε **713 χιλιάδες εργαζόμενους ή το 16,5% της συνολικής απασχόλησης**.

Αν συνυπολογισθούν, με πολλαπλασιαστική αντίστοιχο του ΑΕΠ (2,2 ή 2,65), τότε η συνολική απασχόληση (άμεση και έμμεση) που δημιουργεί ο τουρισμός ανέρχεται στο **36,3%** έως **43,7%** του συνόλου.

13. Πηγές

- Ελληνική Στατιστική Αρχή,
- Έρευνα Συνόρων της Τράπεζας της Ελλάδος,
- Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας,
- Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Επιβατηγού Ναυτιλίας,
- IOBE (2012), Η επίδραση του τουρισμού στην ελληνική οικονομία,
- ΚΕΠΕ (2014), Οικονομικές Εξελίξεις, Τεύχος 24, Ιούνιος 2014,
- Άρης Ίκκος & Σεραφείμ Κουτσός (2021), Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία το 2023 (INΣΕΤΕ),
- Ετήσια Έρευνα για τον Ξενοδοχειακό Κλάδο, 2024
- CLIA (2022), Economic Contribution of Cruise Tourism to Europe,
- [Οικονομικά αποτελέσματα της Aegean](#),

Η παρούσα μελέτη υλοποιήθηκε από το INSETE στο πλαίσιο της Πράξης:

«Αναβάθμιση, μετεξέλιξη και λειτουργία των σύγχρονων και αποτελεσματικών εργαλείων του INSETE, για ενημέρωση και διάχυση της πληροφόρησης στις επιχειρήσεις και στους εργαζομένους στον τουριστικό τομέα: GREEK TOURISM ANALYTICS DASHBOARD – GTAD», με Κωδικό ΟΠΣ (MIS) 6003242, η οποία εντάσσεται στο Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 2021- 2027» και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2021 – 2027
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ινστιτούτο ΣΕΤΕ
Βουκουρεστίου 32,
10671 Αθήνα
t: +302103244368
e: info@insete.gr
www.insete.gr